■ روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
■ مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

جام جم

پنجشنبه ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۴ | ۱۰ ذی‌القعده ۱۴۴۶
۲۰ صفحه روزنامه + ۸ صفحه ضمیمه
سال بیست‌وششم | شماره ۷۰۳۸
Thursday | May 8 | 2025

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

رازهای دود سفید

کنکلاو پاپی، جلسه‌ای مخفی برای انتخاب پاپ جدید از دیروز آغاز شد

یکی از محرمانه‌ترین رویدادهای کلیسای کاتولیک، جلسه «کنکلاو پاپی»، جلسه‌ای مخفی برای انتخاب پاپ جدید است. جلسه‌ای که عصر چهارشنبه به وقت ایران آغاز شده است. جلسه‌ای که پایان آن به معنای انتخاب پاپ جدید خواهد بود. این جلسه اما به دلایل بسیاری از جمله محرمانگی و پروتکل‌های آن بسیار معروف شده است، آن‌قدر که حتی رژیم غذایی خاصی برای کاردینال‌های حاضر در جلسه وجود دارد، نه برای سلامتی که برای کم کردن احتمال ارسال پیام به داخل جلسه!

لابی با سمبوسه

کنکلاو پاپی که از سال ۱۲۷۴ با قوانین سختگیرانه‌ای توسط پاپ گریگوری دهم تنظیم شده، فرآیندی است که در آن کاردینال‌های زیر ۸۰ سال در کلیسای سیستین واتیکان جمع می‌شوند تا پاپ جدید را انتخاب کنند. این فرآیند کاملا مخفی است و هیچ پیامی نباید به داخل یا خارج از کنکلاو منتقل شود، به‌جز دود سیگنال‌دهنده (دود سفید برای انتخاب پاپ جدید و دود سیاه برای ادامه رأی‌گیری). غذاها به‌دلیل ظرفیت انتقال پیام‌های مخفیانه، از گذشته تا امروز تحت نظارت شدید قرار داشته است. برای مثال، ممکن است پیام‌هایی در داخل غذاهایی مانند راویولی (یک نوع غذای ایتالیایی شبیه به پیراشکی یا سمبوسه) یا دستمال‌های کثیف پنهان شوند که این امر نیاز به قوانین سختگیرانه برای حفظ یکپارچگی رأی‌گیری را نشان می‌دهد.

نظارت شدید بر غذای پاپ

یکی از دقیق‌ترین گزارش‌های تاریخی درباره فرهنگ غذایی کنکلاو از بارتولومئو اسکاپی، سرآشپز مشهور دوره رنسانس و احتمالا اولین سرآشپز سلبریتی جهان، به دست آمده است. اسکاپی در کتاب خود در سال ۱۵۷۰ با عنوان «اپرای آشپزی» جزئیاتی درباره تغذیه کنکلاو انتخاب پاپ ژولیوس سوم ارائه می‌دهد. او شرح می‌دهد که غذاهای روزانه کاردینال‌ها در آشپزخانه‌ای مشترک توسط آشپزها و نوشیدنی‌شناسان تهیه می‌شد. این آشپزخانه به‌دلیل احتمال انتقال پیام‌های غیرمجاز، تحت نظارت شدید نگهبانان قرار داشت. اسکاپی همچنین به ممنوعیت غذاهایی مانند کیک یا مرغ کامل در کنکلاو سال ۱۵۵۰ اشاره می‌کند، زیرا این غذاها می‌توانستند به‌راحتی پیام‌های مخفی (مانند رشوه) را پنهان کنند.

سوگند برای سروغذا

کنکلاو از عصر دیروز آغاز شده و طی آن ۱۳۵ کاردینال برای انتخاب جانشین پاپ فرانسیس شرکت می‌کنند، کاردینال‌ها در محیطی کاملا ایزوله در واتیکان اقامت دارند. رأی‌گیری، خواب و غذا خوردن همگی در فضایی کنترل‌شده انجام می‌شود. برخلاف گذشته که کاردینال‌ها در شرایط سخت با تخت‌های ساده و امکانات ابتدایی زندگی می‌کردند، از سال ۲۰۰۵ به بعد، اقامتگاه مدرن «خانه سنت مارتا» با ۱۳۰ اتاق برای اسکان آنها فراهم شده است. با این حال، همچنان قوانین سختگیرانه‌ای برای حفظ محرمانگی وجود دارد. غذاها توسط کارکنان محدودی تهیه و سرو می‌شوند که همگی باید سوگند محرمانگی ابدی ادا کنند و اجازه استفاده از تجهیزات ضبط صوت یا تصویر را ندارند. دو پزشک، چند کشیش برای اعتراف به زبان‌های مختلف و کارکنان خدماتی محدود نیز مجاز به حضور هستند اما همه تحت نظارت دقیق قرار دارند. غذاها ساده اما مغذی طراحی شده‌اند تا نیازهای کاردینال‌ها را در طول روزهای طولانی رأی‌گیری تأمین کنند. با این حال، جزئیات دقیق منوی کنکلاو مدرن به دلیل محرمانگی فاش نمی‌شود.

وقتی رستوران‌های واتیکان پر می‌شوند

پیش از آغاز کنکلاو، برخی کاردینال‌ها از فرصت استفاده می‌کنند تا در رستوران‌های مورد علاقه خود در رم غذا بخورند، شاید به این دلیل که در طول کنکلاو از غذاهای متنوع محروم خواهند بود! برای مثال، در آستانه کنکلاو سال ۲۰۱۳، رسانه‌های ایتالیایی گزارش دادند که کاردینال‌هایی مانند دونالد ویلیام ووئرل (که لازانیا را ترجیح می‌داد) و فرانچسکو کوکوپالمریو (علاقه‌مند به ماهی مرکب کبابی) به رستوران خانوادگی «ال پاستو» در نزدیکی کلیسای سنت پیتر رفتند. این رفتار نشان‌دهنده تمایل کاردینال‌ها به لذت بردن از غذاهای باکیفیت پیش از انزوای کنکلاو است!

برش

چالش‌های دود سفید

کنکلاو امسال چالش‌های دیگری هم دارد. تنوع کاردینال‌ها (از نظر جغرافیایی و ایدئولوژیک) باعث شده که پیش‌بینی نتیجه دشوار باشد. برخی کاردینال‌ها خواستار ادامه سیاست‌های مترقی فرانسیس (مانند تمرکز بر عدالت اجتماعی و تغییرات اقلیمی) هستند، در حالی که گروهی محافظه‌کار (مانند ریموند برک از آمریکا یا گرهارد مولر از آلمان) خواستار بازگشت به اصول سنتی‌تر کلیسا هستند. پاپ فرانسیس کلیسایی متنوع اما دوپاره به‌جا گذاشت. گروه‌های مترقی از اصلاحات او حمایت می‌کنند اما محافظه‌کاران معتقدند این اصلاحات به انشقاق در کلیسا منجر شده است.

مکث

شانس‌های امسال!

مراسم امسال از جهات بسیاری رکورددار هم هست. با ۱۳۳ کاردینال از ۷۰ کشور، این کنکلاو از نظر تنوع و تعداد بی‌سابقه است. ۸۰ درصد کاردینال‌های رأی‌دهنده (۱۰۸ نفر) توسط پاپ فرانسیس منصوب شده‌اند که احتمال انتخاب پاپی هم‌راستا با دیدگاه‌های او را افزایش می‌دهد. کاردینال پیترو پارولین ۷۰ ساله اهل ایتالیا وزیر امور خارجه واتیکان و نزدیک‌ترین فرد به پاپ فرانسیس است. او به‌عنوان گزینه‌ای برای ادامه سیاست‌های مترقی فرانسیس شناخته می‌شود و از شانس بالایی برخوردار است. شانس دیگر برای پاپ شدن متعلق به لوئیس آنتونیو تاگله ۶۷ ساله واهل فیلیپین است که به‌دلیل کاریزما و دیدگاه‌های مترقی، گزینه‌ای محبوب است. انتخاب او می‌تواند اولین پاپ آسیایی را به کلیسا معرفی کند.

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۱	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۱۳
غروب آفتاب: ۱۸:۵۷	اذان صبح فردا: ۰۳:۲۸
اذان مغرب: ۱۹:۱۷	طلوع خورشید فردا: ۰۵:۰۴

امروز در تاریخ

■ زادروز عزت‌الله مهرآوران، بازیگر / ۱۳۲۸
■ سالمرگ پابلو پیکاسو، نقاش / ۱۹۷۳

یادداشت

رضا خوراکیان | مدیر عالی حرم مطهر رضوی

پرواز در نسیم مهر رضوی

دهه کرامت، هنگامه شکوفایی فضیلت، مهر و کرامت است؛ ایامی که با میلاد بانوی عصمت و نجابت، حضرت فاطمه معصومه (س)، آغاز می‌شود و در شب میلاد امام علی بن موسی الرضا (ع)، خورشید تابان خراسان، به اوج شکوه خود می‌رسد. این روزها، نه صرفا گرامیداشت تقویمی بلکه تپش مداوم دل‌های عاشق در جغرافیای روحانی ایران زمین‌اند. ایرانیان، از دیرباز، رشته‌های جان خویش را با محبت امام رضا (ع) گره زده‌اند. این پیوند نه یک احساس زودگذر بلکه جوهره‌ای از هویت معنوی و فرهنگی این سرزمین است. تا تار و پود زندگی‌شان، با نام و یاد این امام رئوف آمیخته شده، چنان که گویی در هر خانه، هر کوچه و هر ضرباهنگ قلب‌های عاشق، صدایی از طوس طنین‌انداز است. «ایران، ایران امام رضاست»؛ این نه تنها شعاری برای دهه کرامت بلکه حقیقتی زنده و جاری در روح یک ملت است. حرم مطهر رضوی، نه تنها گنبدی طلایی بر زمین بلکه قبه‌ای است بر آسمان دل‌های شیفته. مشهد مقدس، قبله‌گاه امید کسانی است که در زلال کرامت آن امام، روح خویش را تطهیر می‌کنند. زائران، از اقصی نقاط کشور و جهان با دل‌هایی مالامال از شوق، راهی بارگاه نور می‌شوند؛ برخی با نذری در دل، برخی با دلی شکسته، برخی با تمنای گشایشی معنوی. دهه کرامت، زمان بازخوانی فضیلت و بازآفرینی معنویت در بستر جامعه است. شهرها آذین می‌شوند، خانه‌ها بوی عطر صلوات می‌گیرند و مردم، با کارهای نیک، نذر اطعام، دستگیری از نیازمندان و ذکر یاد اهل بیت (ع)، نور حضور امام رضا (ع) را در زندگی روزمره جاری می‌سازند. امام رضا (ع)، تنها امام مدفون در ایران نیست؛ او امام زندگی ایرانیان است. در غم و شادی، در دعا و حاجت، در لحظه‌های تنهایی و جمعی، ایرانیان دست به سوی ضامن آهو بلند می‌کنند. عشق به او، ریشه در اعماق دل‌ها دارد و درخت ایمان را به بار می‌نشاند. دهه کرامت، فرصتی است برای آن‌که بار دیگر به خویش بازگردیم؛ با نگاهی رو به آسمان و دلی رو به مشهد. آنجا که خورشید ولایت، هنوز می‌تابد، و نسیم مهر رضوی، دل‌ها را به پرواز درمی‌آورد. در ایام مبارک دهه کرامت، حرم مطهر امام رضا (ع) به عنوان کانونی پرشور میزبان میلیون‌ها عاشق و دلداده است. در این روزها، ۳۲ موکب مردمی و رسمی در نقاط مختلف حرم و شهر مشهد مستقر شده تا به استقبال بیش از چهار میلیون زائر بیایند و خدمات خود را ارائه دهند. این موکب‌ها، به عنوان نمادی از همدلی و محبت مردم ایران، همچون ستارگانی در آسمان محبت امام رضا (ع)، درخشان و پر از انرژی هستند. در کنار این، حدود ۲۰۰ هزار نسخه کتاب و محصولات فرهنگی در حوزه‌های مختلف سیره رضوی، زیارت، سبک زندگی دینی، نهج‌البلاغه و خاطرات شهدای خدمت، برای توزیع میان زائران آماده شده تا این ایام، علاوه بر ابراز ارادت، فرصتی برای گسترش معرفت و علم در مسیر آموزه‌های اهل بیت (ع) باشد. این روزها همچنین شاهد برگزاری مجموعه‌ای از برنامه‌های فرهنگی و هنری در حرم مطهر خواهیم بود. نمایش‌های آیینی با رویکرد معنوی و موضوعات رضوی و اخلاقی در نقاط مختلف حرم آغاز به کار خواهند کرد. این برنامه‌ها با هدف بازآفرینی ارزش‌ها و آموزه‌های دینی، فضای معنوی حرم را بیشتر از پیش نورانی می‌کنند. علاوه بر این، برنامه‌هایی با محوریت نهج‌البلاغه نیز برای عموم زائران و مجاوران تدارک دیده شده تا در کنار زیارت، بهره‌ای عمیق از کلام امیرالمؤمنین (ع) ببرند. دهه کرامت اما تنها یک زمان برای زیارت نیست بلکه فرصتی است برای تجدید عهد با فضایل انسانی و اخلاقی. در این ایام، اقشار مختلف مردم، از دانش‌آموزان و معلمان گرفته تا خانواده‌های شهدا و سایر گروه‌های اجتماعی از سراسر کشور در مشهد مقدس حضور دارند تا در کنار هم، این ایام پربرکت را جشن بگیرند و در نور کرامت امام رضا (ع) غرق شوند. این ایام، فرصتی دوباره است برای آن‌که به یاد آوریم درخت ایمان ایرانیان با عشق به امام رضا (ع) آبیاری شده و هر یک از ما در این مسیر معنوی، سهمی از نور و کرامت این امام مهربان داریم.

پیشخوان

تنهایی پرهیاهو

«وقتی برای تنهایی»
جستاری درباره لذت خلوت‌کردن با خود
نویسنده: استفانی روزنبلوم
مترجم: زهره حق‌بین
نشر: کتاب یک
سال انتشار: ۱۴۰۳

کتاب «وقتی برای تنهایی: چهار فصل، چهار شهر و جستاری درباره لذت خلوت‌کردن با خود» نوشته استفانی روزنبلوم، سفری شاعرانه، تأمل‌برانگیز و عمیق به درون جهان تنهایی است؛ تنهایی نه به‌عنوان انزوا، بلکه به مثابه فرصتی ناب برای خودشناسی، آرامش و کشف دوباره زندگی. روزنبلوم، روزنامه‌نگار یک‌سال از زندگی‌اش را وقف سفر به چهار شهر در چهار فصل سال می‌کند: پاریس در بهار، استانبول در تابستان، فلورانس در پاییز و نیویورک در زمستان. در هر شهر، با قدم زدن در خیابان‌ها، نشستن در کافه‌ها، بازدید از موزه‌ها و تماشای زندگی در جریان، نه‌تنها محیط اطراف را کشف می‌کند، بلکه به ژرفای احساسات و افکار خودش نیز سرک می‌کشد. این کتاب صرفا یک سفرنامه نیست؛ بلکه روایتی لطیف و انسانی از تجربه زیستن با خود و یافتن لذت در لحظات خلوت است. روزنبلوم با نگاهی دقیق، آرام و شاعرانه، نشان می‌دهد که چگونه می‌توان در خلوت، صدای درون را شنید، به الهام‌های خلاقانه دست یافت، از قید هماهنگی با دیگران رها شد و از ساده‌ترین لحظات، لذتی ژرف برد. او از مواجهه با ترس‌هایش از تنهایی نمی‌هراسد، بلکه آنها را به فرصتی برای رشد و پذیرش بدل می‌کند.

درجهت عکس

عکس: مینا نوعی/ مهر

لحظه‌های گمشده

دنیای پیرامونی ما مملو از تصویر است. مادامی که به هر طرف نظر می‌اندازی بی‌اختیار می‌توانی در ذهن و دیدگاه خود قابی را تصور کنی و فضای بی‌استفاده را از آن دور سازی. این ذات دیدن یا بهتر بگوییم درست دیدن است.

جهان

سیابازی هندی‌ها

■ بیش از هزار سال است که در هند شرکت‌کنندگان در یک جشن؛ خود و هر کسی را که در نزدیکی‌شان است با رنگدانه سیاه می‌پوشانند.

کیوآرکد را اسکن کنید

ایران

کارخانه دود

■ یک ویدئوی هولناک از عبور یک اتوبوس شهری در یک خیابان در شهر مسجد سلیمان در فضای مجازی مورد توجه قرار گرفته است.

کیوآرکد را اسکن کنید

بین‌الملل

ورود طوفان

■ طوفان عظیم شن و ماسه بخش‌هایی از عربستان را با گرد و غبار فرا گرفت، به گونه‌ای که وسعت دید را تقریبا به طور کامل مسدود کرد.

کیوآرکد را اسکن کنید

سرگرمی

قطار را قورت بده

■ گردشگران برای «بلعیدن قطار» به یکی از قطب‌های گردشگری در جنوب غربی چین هجوم می‌برند که بازار عکاسی از آن را داغ کرده است!

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

سقوط تندباد!

آیا سقوط جنگنده رافائل فرانسوی توسط پاکستانی‌ها سهام این شرکت را کاهش داد؟

در میانه درگیری‌های هند و پاکستان به یکباره خبری منتشر می‌شود مبنی بر سقوط سه جنگنده هندی توسط پاکستانی‌ها. خبری که در میانه یک تنش شدید بین دو کشور که از قضا با حمله موشکی هندوستان هم همراه بوده خبری عادی جلوه می‌کند اما همین اتفاق به یکباره سهام شرکت سازنده این جنگنده‌ها را به شکل محسوس و معناداری کاهش می‌دهد. هر چند این ادعا هنوز از رسانه‌های معتبر اعلام نشده اما کیست که نداند این دست اخبار عموما باید پروتکل‌های بسیاری را برای انتشار طی کنند اما آنچه حالا می‌دانیم این است که این گزارش‌ها نوشته‌اند این اتفاق باعث کاهش ۱/۶۴ درصدی ارزش سهام شرکت داسو اویاسیون شده است.

رافائل چیست؟

جنگنده رافائل یک هواپیمای چندمنظوره پیشرفته است که توسط داسو اویاسیون تولید می‌شود و در کشورهای مختلفی از جمله هند، مصر، قطر و فرانسه به کار گرفته شده است. ادعاهای مربوط به انهدام این جنگنده‌ها در گذشته نیز مطرح شده‌اند اما معمولا بدون شواهد مستدل بوده‌اند. به‌علاوه، سقوط یا انهدام هواپیماها (مانند حادثه برخورد دو رافائل فرانسوی در آگوست ۲۰۲۴) لزوما تأثیر مستقیمی بر سهام شرکت سازنده ندارد، مگر این‌که به مسائل ساختاری یا نقص طراحی مربوط باشد.

هندی‌ها، خریدار رافائل

سال‌هاست که هند با هدف تقویت توان دفاعی و برتری هوایی خود، به خرید جنگنده‌های پیشرفته از قدرت‌های نظامی غرب روی آورده است. در این میان، «رافائل» فرانسوی که با تبلیغات سنگین به‌عنوان برگ برنده هوایی هند معرفی شده بود، حالا با اصابت موشک در یک درگیری واقعی، وارد فاز تازه‌ای از قضاوت عمومی و تخصصی شده است.

مردود در اولین آزمون

هند در قرارداد تسلیحاتی مهمی که در سال ۲۰۱۶ با دولت فرانسه امضا کرد، ۳۶ فروند جنگنده رافائل را به ارزش حدود هشت میلیارد دلار خریداری کرد. نخستین گروه از این هواپیماها در سال ۲۰۲۰ وارد پایگاه هوایی آمبالا شد و از آن زمان تاکنون در مأموریت‌های گشت‌زنی، تمرینات نظامی و حتی رزمایش‌های مشترک با کشورهای غربی به‌کار گرفته شده‌اند.

یک پرنده همه‌کاره

رافائل که در زبان فرانسوی به‌معنای «تندباد» است، در دهه ۱۹۸۰ طراحی و از اوایل دهه ۲۰۰۰ وارد خدمت نیروی هوایی و دریایی فرانسه شد. برخلاف برخی جنگنده‌ها که صرفا برای نبرد هوایی یا مأموریت‌های زمینی طراحی شده‌اند، رافائل یک جنگنده همه‌کاره است؛ یعنی می‌تواند چند مأموریت متفاوت را به‌طور همزمان انجام دهد.

خانواده جنگنده‌ساز

داسو اویاسیون تنها شرکت بزرگ هوانوردی جهان است که همچنان تحت مالکیت و مدیریت خانواده بنیان‌گذار (خانواده داسو) قرار دارد. داسو اویاسیون به دلیل کیفیت بالای محصولاتش و تمرکز بر نوآوری در صنعت هوانوردی شهرت دارد. این شرکت نقش مهمی در تقویت توان دفاعی فرانسه و صادرات تسلیحات به کشورهای دیگر ایفا می‌کند. چهارسال پیش امارات متحده عربی سفارش خرید ۸۰ فروند رافائل را به داسو داد که باعث افزایش ۷ درصدی ارزش سهام این شرکت شد.